

Toimintaohje suunniteltaessa munuaissiirtoa elävältä luovuttajalta

Liitteenä lista tarvittavista tutkimuksista

Luovuttajan ja vastaanottajan kriteerit perustuvat kansalliseen suositukseen (Helanterä I ym, Munuaissiirto elävältä luovuttajalta, Duodecim 2017;133(10):937-44)

1. Elävän luovuttajan munuaisen saajan tulee olla tutkittu ja todettu siirtokelpoiseksi. Mikäli herää epäily saajan soveltuvuudesta siirtoon elävältä luovuttajalta (FSGS tai muu mahdollisesti uusiva tauti siirteessä tms), pyydetään tekemään paperikonsultaatio Elinsiirtotoimistoon.
2. Mikäli alustavassa keskustelussa ei tule ilmi estettä munuaisen luovutukseen (suppeat anamnestiset tiedot), käynnistetään luovuttajan tutkimukset asuinpaikan mukaisessa nefrologisessa yksikössä. Tarvittaessa voi saajaa hoitava nefrologinen yksikkö toimittaa tarkempia tietoja vastaanottajan tilanteesta, ja osa yksiköistä saattaa tarvita lähetteen tutkimuksia varten. Luovuttajan tutkimukset ovat ilmaisia tutkittavalle. Saajan nefrologisen yksikön tulee olla tietoinen tutkimusten etenemisestä, joten luovuttajaa tutkivan tahon tulee olla yhteydessä saajaa hoitavaan yksikköön.
3. Luovuttajaehdokas kutsutaan vastaanotolle, ja määritetään edeltävästi tarvittavat vaiheen 1 verikokeet (kts liite). Ristikoevastaus ja kudossopivuuslausunto toimitetaan aina SPR:stä tiedoksi myös Elävien luovuttajien koordinaattorille.
4. Ns. Anonyymien luovuttajan osalta kudostyyppitys tehdään usein tarkemmalla menetelmällä, ja se tilataan elinsiirtoyksikön toimesta.
5. Mikäli vastaanotolla tai laboratorioskokeissa ei tule esiin estettä munuaisen luovutukseen, tilataan loput tutkimukset (vaihe 2). Mikäli saaja on munuaisensiirtotilalla odottamassa siirtoa kuolleelta luovuttajalta, hänet on viimeistään tässä vaiheessa otettava pois siirtolistalta. Mikäli herää epäily luovuttajan kelpoisuudesta, tehdään kirjallinen paperikonsultaatio Elinsiirtotoimistoon. Tässä konsultaatiossa on oltava myös riittävät tiedot munuaisen saajasta.

6. Kun kaikki tarvittavat tutkimukset on tehty, eikä estettä ole tullut esiin, lähetetään Elinsiirtotoimistoon tiivis yhteenveto luovuttajan tutkimuksista yhdessä vastaanottajan tietojen kanssa (ensi-ilmoitus, sekä yhteenveto sairaushistoriasta ja tehdyistä tutkimuksista).

Luovuttajan lähetteen mukaan liitetään:

-Fimean ohjeistuksen mukainen psykiatrian erikoislääkärin allekirjoittama lausunto

-Röntgentutkimusten lausunnot

-Kuvantamistutkimukset siirretään sähköisesti HUS:n järjestelmään

-Kaikkien tehtyjen laboratoriotutkimusten tulokset (lab, ekg, spirometria yms)

-Luovuttajan yhteystiedot

Mikäli ei tule esiin suhteellista tai ehdotonta estettä munuaisen luovutukseen, ei elinsiirtotoimistoon tarvitse olla yhteydessä ennekuin sekä luovuttajan, että saajan kaikki tutkimukset on tehty.

7. Elävien luovuttajien koordinaattori on yhteydessä sekä luovuttajaan, että potilaaseen lähetteen hyväksymisen jälkeen. Leikkausaika pyritään järjestämään 3 kk kuluessa kaikkien tietojen saapumisesta ja lähetteen hyväksymisestä. Luovuttajan tulee elinsiirtolupaa varten hankkia selvitys (virkatodistus) suhteestaan munuaisen saajaan. Esikäynti elinsiirtoyksikössä järjestetään 2-4 viikkoa ennen suunniteltua siirtoa.
8. Lain mukaan elinluovuttajan terveydentilaa on seurattava elinluovutuksen jälkeen. Vähimmäisvaatimuksena ovat kliininen voinnin ja esim. painon seuranta, munuais toiminnan (krea) ja muiden peruslaboratoriokokeiden, virtsanäytteen, verenpaineen, ja sokeritasapainon arvio 3kk ja 1 vuoden kuluttua luovutuksesta, sekä tämän jälkeen vähintään 5 vuoden välein. Seuranta tapahtuu luovuttajan nefrologisessa yksikössä. Luovuttajan seurantatiedot tulee toimittaa elinsiirtotoimistoon.

Elinsiirtotoimisto, HUS Meilahden sairaala, PL 340, 00029 HUS; fax 09 174975

Kansallinen elävien luovuttajien koordinaattori, munuaisluovutus@hus.fi puh: 040 845 211

Toimintaohje suunniteltaessa munuaisensiirtoa elävältä luovuttajalta |HUS Vatsakeskus | Maksa- ja elinsiirtokirurgia | Laatija: Helanterä, Lempinen | Hyväksyjä: Lempinen | [9.3.2015, päivitetty 11.2.2022]

MUNUAISSIIRTO ELÄVÄLTÄ LUOVUTTAJALTA
lista tarvittavista tutkimuksista

SAAJA nimi		
Sotu		
Sairaala/kotiosoite		
Suhde luovuttajaan		
Diagnoosi(t)		
Siirtoajankohdan arvio	Pre-emptiivinen siirto	
Dialyysihoidon aloitus / arvio	Dialyysimuoto PD/HD	
Muut erityishuomiot		

	Tehty/ pvm	Kommentti
Ensi-ilmoitus elinsiirtotoimistoon		
Veriryhmä/ABOi		
Virusnäytteet		
HLA		
Ristikoe, DSA (luovuttajaa vastaan) STEP		

LUOVUTTAJA nimi		
Sotu		
Sairaala/kotiosoite		
Relatiiviset vasta-aiheet luovutukselle		
Tupakka /alkoholianamneesi		
Muut erityishuomiot		

Tutkimusjärjestystä voi muokata nefrologin oman arvion mukaan

Jos vaiheen 1 tutkimuksissa ei tule esiin estettä, voi edetä vaiheen 2 tutkimuksiin
ELINSIIRTOTOIMISTON konsultaatio vain tarvittaessa!

Toimintaohje suunniteltaessa munuaisensiirtoa elävältä luovuttajalta |HUS Vatsakeskus | Maksa- ja elinsiirtokirurgia | Laatija: Helanterä, Lempinen | Hyväksyjä: Lempinen | [9.3.2015, päivitetty 11.2.2022]

VAIHE 1

	tehty/pvm	kommentti
Pituus/Paino/BMI		
Kliininen perustutkimus		
Lab kokeet: TVK, CRP, fP-gluk, 2h sokerirasitus, HbA1c, Krea, K, Na, Ca-ion, Pi, Kyst-C, ALAT, AFOS, GT, INR, TT, Lipidit, Virtsan kem seu, solut, bakt.vilj., U Alb/krea, Veriryhmä, HLA- tyyppi, ristikoe saajaa vastaan, EKG		
Thorax-rtg		
Munuaisten ultraääni		

VAIHE 2

	tehty/ pvm	Kommentti
HIV, HbsAg HCV CMV EBV Toxo, Kard., Tromboositaipumuksen tutkimukset, PSA (miehet yli 50-v)		
Munuaisten TT angio		
CrEDTA tai vastaava isotooppi GFR		
Munuaisten gammakuvaus (toimintaosuudet)		
Psykiatrian erikoislääkärin allekirjoitettu lausunto (Fimean ohje)		
Lisätutkimukset tarvittaessa;		
Kardiologinen arvio (esim. sydämen UÄ tai rasisuskoe) yli 50v ja/tai riskitekijöitä		
Verenpaineen vrk rekisteröinti		
Keuhkojen toimintakokeet (jos tupakoi)		
Kansallisen syöpäseulontaohjelman mukaiset tutkimukset (mammografia, PAPA)		

Toimintaohje suunniteltaessa munuaisensiirtoa elävältä luovuttajalta |HUS Vatsakeskus | Maksa- ja elinsiirtokirurgia | Laatija: Helanterä, Lempinen | Hyväksyjä: Lempinen | [9.3.2015, päivitetty 11.2.2022]